

Інститут літератури імені Т.Г.Шевченка Національної Академії наук України;
Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова; Фонд сприяння розвитку мистецтв;
Газета «Україна молода»; Центр рейтингових досліджень «Еліт-Профі»

ЛІДЕРИ ЛІТА:
КОРОТКІ СПИСКИ

Завершуємо публікувати результати експертного оцінювання піврічного видавничого асортименту — списки Лідерів літа за версією Всеукраїнського рейтингу «Книжка року'2013». Оскільки остаточно місяця визначається по оцінюванні усього річного асортименту в грудні, нині подаємо по сім найцікавіших книжок у кожній підномінації за абеткою (перша літера бібліографічного рядка).

Номінація «ХРЕСТОМАТІЯ»

Художня класика:
тексти, мемуари, біографії

Віктор ПЕТРОВ. Розвідки. У 3-х томах. — К.: Темпора, 592+576+536 с.(п)

Віталій АНДРЕЄВ. Віктор Петров. Нариси інтелектуальної біографії вченого. — Дніпропетровськ: Герда, 476 с.(п)

Володимир ВИННИЧЕНКО. Щоденник. Том четвертий (1929–1931). — К.: Смолоскип, 344 с.(с)

Гео ШКУРУПІЙ. Вибрані твори. Сер. «Розстріляне Відродження». — К.: Смолоскип, 872 с.(п)

Надія МИРОНЕЦЬ. Володимир Винниченко: тасмниці кохання. Хронологія інтимів. Сер. «Persona grata». — К.: Ярославів Вал, 256 с.(п)

Тарас ШЕВЧЕНКО. Альбом малюнків 1841–1843. — К.: Веселка, 50+32 с.(ф)

«У мерехтінні найдорожчих лиць»: Згадує Михайлину Коцюбинську. — К.: Дух і Літера, 576 с.(п)

Літературознавство / критика

Галина ЛЕВЧЕНКО. Міф проти історії. Семіосфера лірики Лесі Українки. Сер. «Монограф». — К.: Академія, 332 с.(п)

Євген СВЕРСТЮК. Гоголь і українська ніч. — К.: Кліо, 328 с.(п)

Едіта М.БОЯНОВСЬКА. Микола Гоголь: між українським і російським націоналізмом. — К.: Темпора, 616 с.(с)

Іван ДЗЮБА. На трьох континентах. Книга 1. — К.: Кліо, 807 с.(п)

Тамара ГУНДОРОВА. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми. Сер. «De profundis». — К.: Грані-Т, 548 с.(п)

Тарас ШЕВЧЕНКО. Гайдамаки. Факсиміле видання 1841 р.; Григорій ГРАБОВИЧ. Шевченкові «Гайдамаки»: Поема і критика; Олесь ФЕДУРЮК. Перше видання Шевченкових «Гайдамаків»: Історія книжки. — К.: Критика, 132+360+152 с.(ф)

Юрій КОВАЛІВ. Історія української літератури. Кінець ХІХ — поч. ХХІ ст. Том перший, другий. У пошуках іманентного сенсу. Сер. «Альма-матер». — К.: Академія, 512+624 с.(п)

НОМІНАНТ

Агов, письменники!

Вийшов факсимільний альбом Шевченка, що потребує літературного осмислення

Костянтин РОДИК

Архівіст, заступник директора академічного Інституту літератури Сергій Гальченко створив власну Шевченкіану. Не багатьом сучасним дослідникам пощастило віднайти у призабутих документальних покладах раніше невідомі автографи Кобзаря, — а він знайшов. Більшість останніх перевидань Т.Шевченка виходять з його коментарями і ним же зверненими с оригіналом текстами. «Гобі» дослідника — факсимільні відтворення рукописів українського класика. По тому, як кількома виданнями вийшов зініційований С.Гальченком Шевченків «Альбом 1845 року», тепер маємо і «Альбом малюнків 1841–1843 рр.».

Про цю книжку писати важко. Адже ніхто не заперечуватиме потребу у візуальному наближенні руки національного символу (чи то писаний рукопис, а чи його малюнки) до сучасного українця. Із цим рецензоване видання «справилося» уповні: ідентичний розмір, адекватні кольори, точне передання деталей. Сам по собі цей альбом — така собі настільна ікона.

До факсимільно відтвореного альбому Т.Шевченка додано 30-сторінкову брошуру С.Гальченка, яка нагадує експертний супровід ексклюзивних коштовностей: тут — матеріальна історія мандрів цього альбому з однієї відомої мистецької колекції до іншої; повна бібліографія ранішніх згадувань репродукованих малюнків у науковій і популярній літературі; уточнена атрибуція окремих автографів. До речі, Сергій Гальченко узв'язав на себе відповідальність назвати це видання «Альбом малюнків 1841–1843 рр.», оскільки хронологічна локалізація «до цих пір у полі суперечок дослідників щодо його датування» — додають і рік раніше, і рік пізніше. Також упорядник «насмілься» реставрувати первісний вигляд Шевченкового альбому: ще сам Тарас Григорович вирвав із нього два ескізи, аби працювати над відповід-

ними картинами; третій аркуш вилучили — ще за давніх часів — для експонування на виставці. У нашому виданні усі вони на своїх первісних місцях.

Гальченків додаток до видання-автографу — безсумнівний бонус для дослідників, особливо молодшої генерації. Тут уже нічого й «розкопувати» не треба — йди собі вперед із власними інтерпретаціями. Й оцих інтерпретацій, власне, і бракує для масового читача (усе-таки наклад, як на подібне видання, поважний — 1000 примірників).

Інакше кажучи, рецензоване видання має дві читачькі перспективи: бути посібником-трампліном для молодих дослідників та слугувати «книжкою для кофейного столика» україноцентричної інтелігенції. Масовий же читач знаходиться поза цим колом. І про нього варто було би подбати. Наприклад, так, як це зробило років п'ять тому видавництво «Грані-Т», видаючи коментований альбом творів скульптора Пінзеля: тоді видавці замовили відомим літераторам пофантазувати над білими плямами біографії майстра, внаслідок чого з'явилися дві цікаві повісті Володимира Ешкілева та Євгенії Кононенко. А що, як і до «Альбому малюнків 1841–1843 рр.» було би запропонувати помірковувати сучасним

письменникам: чим був цей альбом у біографії Шевченка, як позначився на його долі, наскільки вагомими були для нього ті враження.

Утім, це вада не упорядника, а видавництва, яке досвіду залучення ф'ючерських редакційних технологій, на жаль, не має. Якби вони були — звернулися б до спонсора альбому — Фонду Миколи Томенка «Рідна Україна», — котрий навряд чи відмовився б додатково інвестувати у популярно-масову «розкрутку» нашого «Альбому...».

Можна фантазувати на тему залучення сучас-

ної читачької уваги і далі. Наприклад, декілька малюнків з «Альбому...» чітко пов'язано із сучасною топографією: Дніпровський (нинішня Паркова алея) та Хрещатийський узвози в Києві. Як би було добре для залучення отого масового читача подати поруч сучасні вигляди цих місцин разом із попередньою історією та нинішнім станом.

Але то — для майбутніх видань. Якби навряд чи й з'явилися б, коли б не випущений Сергієм Гальченком Шевченків «Альбом малюнків 1841–1843 рр.».

С. Бондаренко — перший лавреат премії кореня чувовського.

ЕКСПЕРТНІ НОВИНИ

Закордонні видання й вітчизняні премії

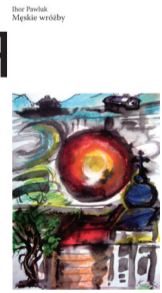
Ігор Павлюк, Станіслав Бондаренко, Олександр Гаврош, Юрій Ковальський

Інф. «УМ»

Ігор Павлюк (також, як і С.Гальченко, експерт «Книжки року») — поет, прозаїк, науковець (докторська дисертація — з соціальних комунікацій) видав у Польщі свою книжку віршів «Чоловіче ворожіння». Це — вибране з його понад десяти поетичних збірок, що вийшли в Україні. До всього, це його п'ята книжка, що виходить закордоном. Вітаємо!

Ще один експерт «Книжки року» — Станіслав Бондаренко,

також поет і прозаїк, нині заступник редактора «Літературної України» — першим дістав уперше запроваджену премію імені Корнія Чуковського. Її заснувала Одеська обласна влада й виділила під реалізацію півмільйона гривень (преміальна складова, до речі, більша, ніж у кабмінській «дитячій» премії імені Лесі Українки). Нагороду вручено під час традиційного Одеського книжкового ярмарку «Зелена хвиля», де заступник голови облдержадміністрації П.Хлипов сказав при

врученні цікаву річ: «Діти, які читають, будуть керувати тими, хто дивиться телевизор».

Окрім С.Бондаренка, що дістав премію в номінації «Поезія для дітей», переможцями також стали: Тамара Нестеренко (Дніпропетровськ, «Проза для дітей молодшого віку»), Тетяна Корнієнко (Севастополь, «Проза для дітей старшого віку»), Олег Гончаров (Бровари, «Драматургія для дітей та юнацтва»). А ще були премії за II місце (5 тисяч грн.) та III місце (3 тисячі) та 13 дипломантів, серед яких — ще один експерт «Книжки року» Олександр Гаврош. Серед членів журі нової дитячої літературної премії — також експерт «Книжки року»: Юрій Ковальський, головний редактор журналу «Радуга».

Редактор сторінки
Костянтин Родик
rodyk@meta.ua

